

FÉNIX

ŠKOLNÍ ČASOPIS

HLAVNÍ TÉMA

GYBY WRAPPED

KUKÁTKO

1

MEGABROUCI

NAŠI PŘEDKOVÉ

2

VELKÉ SLOVANSKÉ ŘÍŠE

NETFLIXOVÝ SOUBOJ

3

JE LIBO ČOKOLÁDU? NEBO ROVNOU ZLATÝ KUPON?

INSPIREVIEW

4-6

O SPECIÁLNÍ PEDAGOGICE S VOJTOU SPONAREM

RECENZE

7

TADY KONČÍ LIDSKOST

RECENZE

8-11

POMSTA AMERICKÝCH ŽIDŮ

CO JSOU ZAČ?

12-13

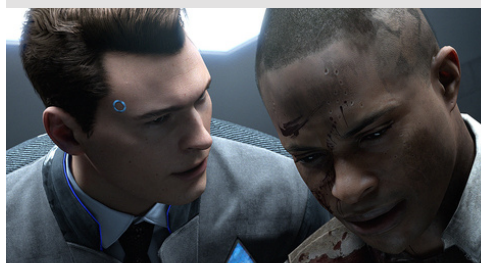
LETADLO NEBO HELIKOPTÉRA?

POJĎME SI ZAHRÁT!

14

DETROIT BECOME HUMAN

HOBBY NAŠEHO GYBY

15

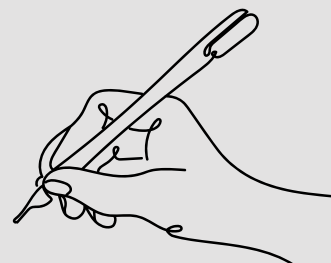
HAMILTON V PODÁNÍ GYBY

MYSLÍM, TEDY JSEM

16-17

DŮVĚŘUJ, ALE PROVĚŘUJ

ANTIDEPRESIVA

18

POMÁHAJÍ PŘEKVAPIVĚ VELKÉMU MNOŽSTVÍ LIDÍ

CO SE STALO + TICHÁ POŠTA

19-20

NEJVĚTŠÍ STÁVKA VE ŠKOLSTVÍ ZA POSLEDNÍCH 30 LET + NÁZORY STUDENTŮ NA ČESKÉ ŠKOLSTVÍ

FÉNIXOVA HÁDANKA

21

GYBY Wrapped

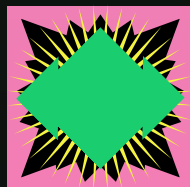
Milí čtenáři, rok se s rokem sešel a máme tu leden. Pro mnohé z nás to znamená stres z nadcházejících testů a pololetí. Konec roku však přináší i pozitivní věci! Jednou z nich je i Spotify wrapped, který všichni vyhlížíme už od listopadu. Jak by ale takový wrapped vypadal v podání GYBY? Můžeme? Tak jdeme na to!

 Časopis Fénix

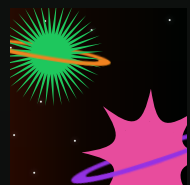
Nejlepší učitel

Kristýna Nečková

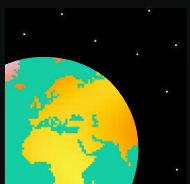
Pozdrav učitele

Kristýna Nečková, Tereza Tvarůžková

Nejoblíbenější předměty

Kristýna Nečková

Nejlepší zážitky

Kristýna Nečková

Na škole máme přes 65 učitelů a každý z nás má určitě svého oblíbeného. Do našich srdcích se sice vejde více favoritů, ale jeden přeci jen zvítězil! Tipnete si?

#1

Vojtěch Dvořáček,
Benjamín Juráň

#2

Jana Tudíková

#3

Hana Dvořáčková, Reino Toop,
Monika Hanáčková

#4

Andrea Šrámková, Dagmar Brychtová,
Alžběta Toop

#5

Petra Horalíková, Monika Hodinková,
Alena Mikolášová

Vydržte, někdo je na drátě!

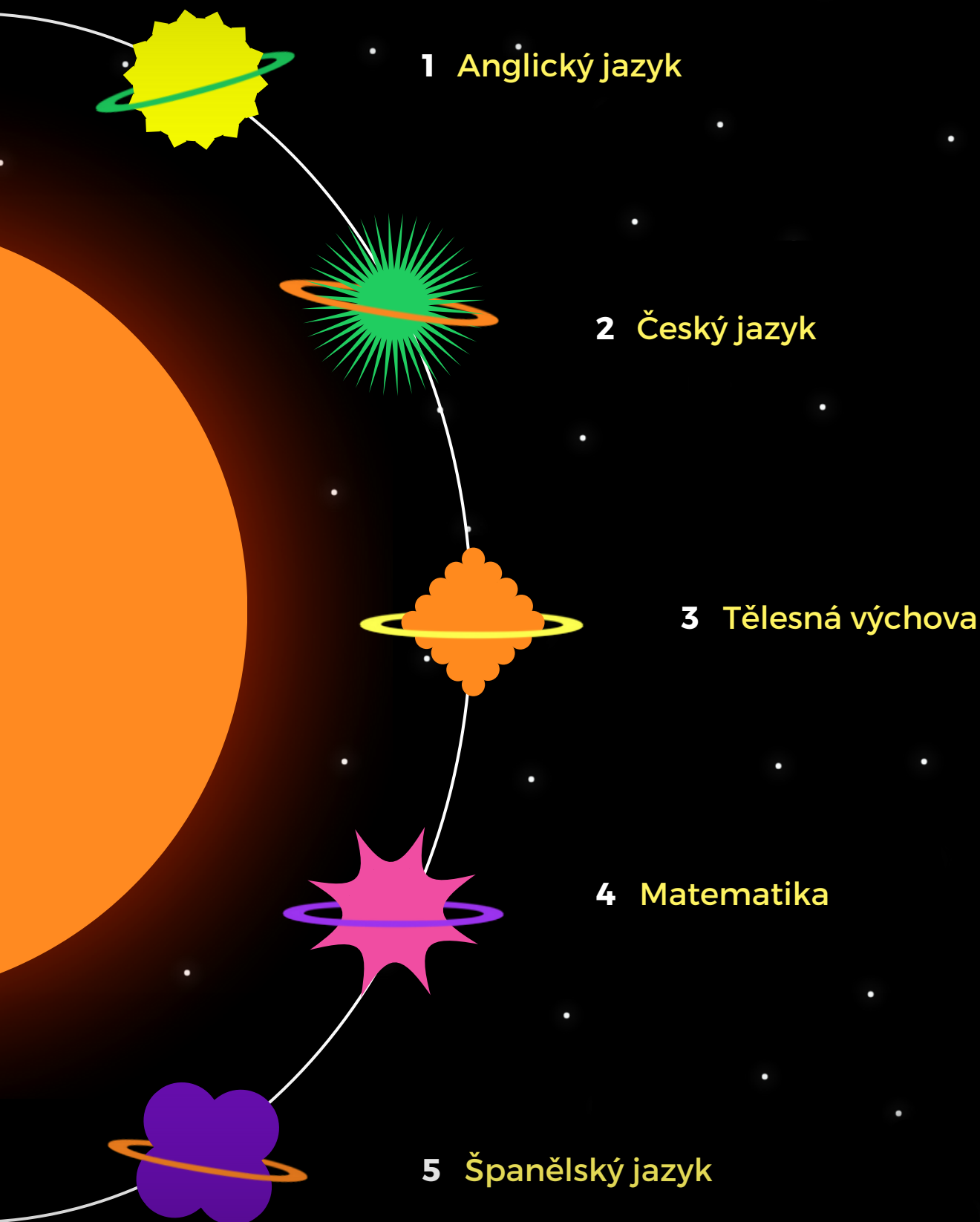
Vojtěch Dvořáček

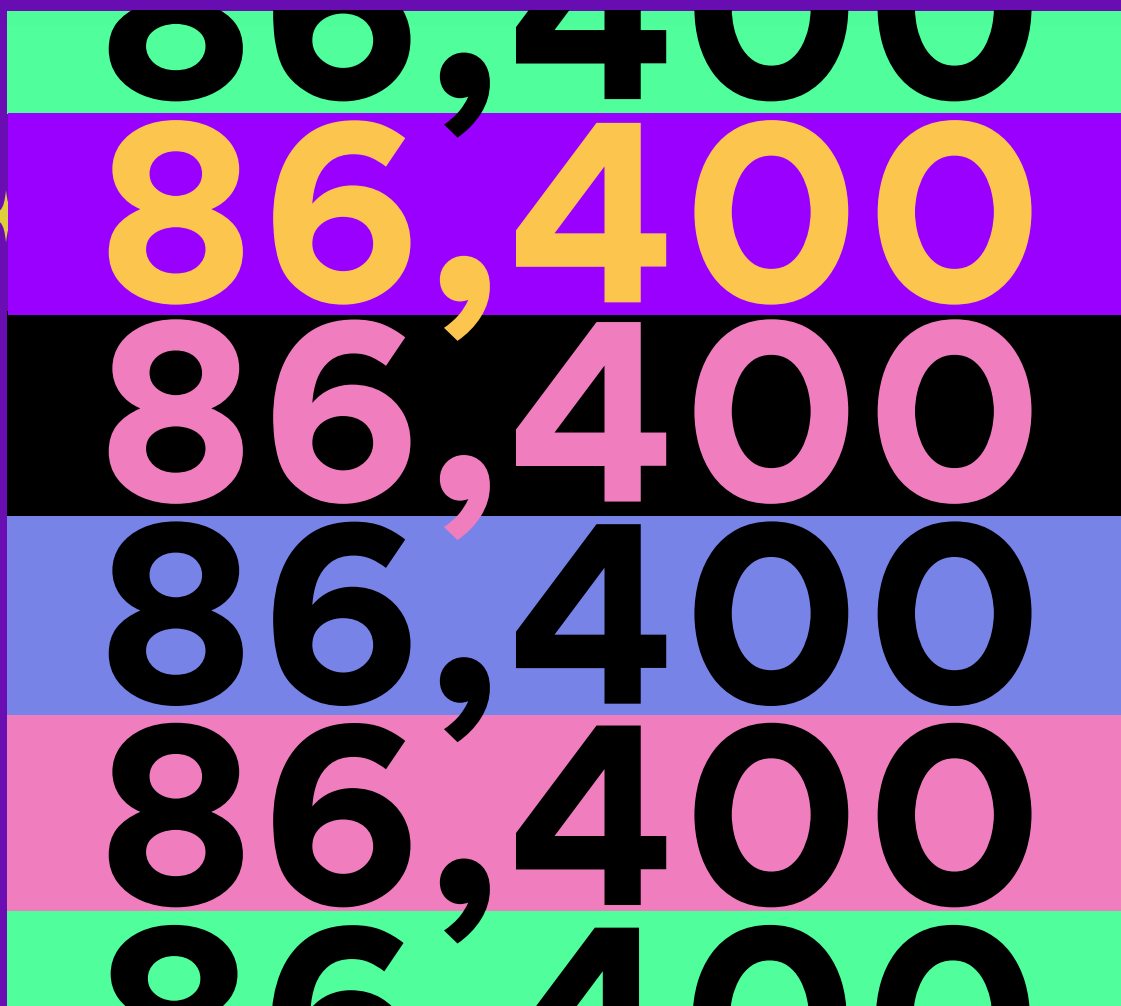
GYBY učitel roku

Following

Učitel zeměpisu a tělocviku

Čas je jenom číslo, ale i tak jsme ho spočítali.
Celkový čas strávený posloucháním oblíbených
učitelů nám zabral zhruba **86,400 minut**.
Přepočteno na dny je to **60 dní** v kuse.

Mezi námi a našimi oblíbenými umělci bylo cosi speciálního... Rok jsme s nimi trávili nejenom ve škole, ale i jinde. A takhle jsme spolu v průběhu roku trávili čas.

- 1 Exkurze do Polska - listopad
- 2 Exkurze do Španělska - září
- 3 Lyžařský kurz - leden

**Letos nás poslech
podcastů od našich
oblíbených umělců
zavedl na různá místa.
A na jednom místě se
nám líbilo nejvíc.**

Nejlepší učebnou se stává...

Čítárna!

ČÍM MENŠÍ, TÍM VĚTŠÍ

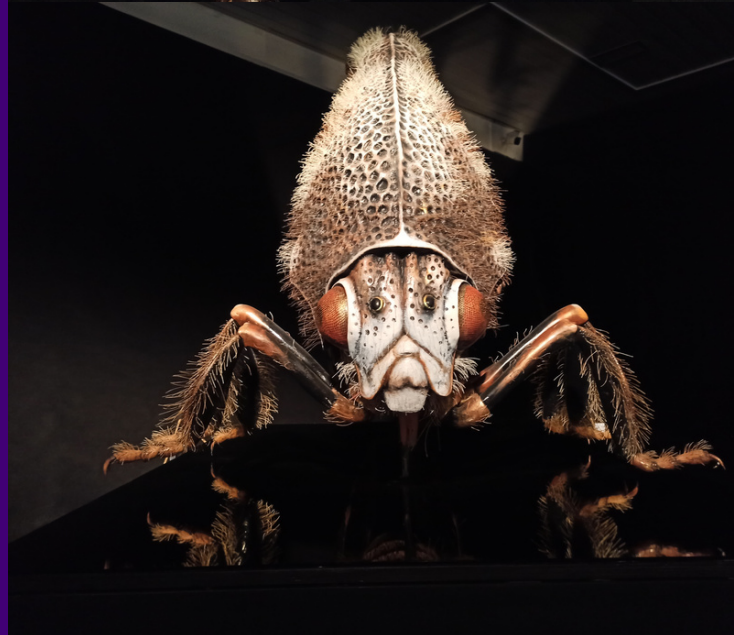
Věděli jste, že každý mravenec na světě má jiný obličej? Každý je originál, stejně jako lidé. Expozice MegaBrouci nabízí nejen detailní pohled na brouky titány ale také spoustu zajímavostí a poutavých experimentů, díky nimž nepůsobí jako odborný výklad zříše hmyzu, ale spíše jako zábavné okénko do světa fascinujících stvoření, na které se tak často zapomíná.

Brouci jsou i přes svůj maličký vzrůst úžasné bytosti. A co teprve když je mnohonásobně zvětšíme do velikostí, které přesahují i nás, lidi? Takto představuje svět hmyzu unikátní výstava na brněnském výstavišti.

Každý chlup musel být ručně ohnut a nalepen, každá nožka vytvarována, každá krovka řádně vymalována, každý detail a záhyb těla zachycen díky desítkám hodin prosezených u makrolupy. Ať už je to brouk, který imituje mysl ovládající houbu, nebo obyčejný komár, zvětšený do až nepříjemné velikosti. Tým výtvarníků usilovně pracoval na více než dvaceti detailních exemplářích zříše hmyzu. Po deseti letech námahy a neuvěřitelného zápalu výstava spatřila světlo světa na Valtickém zámku a poté se přesunula na Brněnské Výstaviště, kde setrvá do 31.1.2024.

Výstava nabízí zcela unikátní pohled na hmyz zábavnou formou v kombinaci s doplňujícími prvky jako jsou velkoformátové fotografie bezobratlých živočichů nebo vitríny s reálnými exponáty daných druhů, nově byl také nainstalován audiobox, který umožní návštěvníkům poslechnout si zvuky živočichů.

Člověk procházející výstavou se může cítit, jako by byl obklopen živočichy z jiného světa. Já sama jsem se ve stínu brouků obřích velikostí cítila, jako by se role člověka a brouka na chvíli vyměnili. Brouci v takových proporcích, že musíte zaklánět hlavu nám totiž odhalují detaily, kterých si pouhým okem člověk nikdy nevšimne. Tato expozice, jejíž návštěvu vřele doporučuji, bude pouze do konce ledna na Brněnském výstavišti v pavilonu H.

VELKÉ SLOVANSKÉ ŘÍŠE: OD PRAVLASTI PO KYJEVSKOU RUS

Milí čtenáři, vítáme vás v novém roce, ve kterém se můžete opět těšit na spoustu nejruznějších článků o Slovanech a o slovanské historii! V tomto čísle malinko navážeme na již existující článek, a to na Slovanskou epopej. Jestli si vzpomínáte, prvním obrazem Slovanské epopeje je Slovanská Pravlast, a právě na tu se dnes zaměříme.

Předpokládá se, že všichni Slované přišli z jednoho místa, a to z tzv. pravlasti. To lze usoudit na základě jazykových fakt, ve kterých se zrcadlí dlouhodobé kontakty v rámci indoevropské rodiny s Balty, Germány a Íránci. Proto se pravlast klade na území na sever od Karpat, mezi řekami Vislou, Dněprem a Pripjati (=malá část dnešního Polska+v podstatě celá východní Ukrajina). Někteří vědci považují za jádro pravlasti spíše východ říše (Odra, Visla), jiní zase na západě (Dněstr, Dněpr). Slovanská pravlast mohla zaniknout při stěhování národů, kdy se slovanské kmeny "rozdělili" do tří menších skupin: na východní, západní a jižní.

Slované v Pravlasti, Alfons Mucha

Je nutné podotknout, že během historie všech slovanských národů vznikalo a zanikalo mnoho říší, některé byly větší, některé menší. My si dnes představíme tu největší slovanskou říši, které v 11. století dosahovala skoro 1,5 mil. kilometrů čtverečních, Kyjevskou Rus. Je ovšem potřeba dodat, že v tento moment už nežili všichni Slované pohromadě a Kyjevská Rus byla říší východních Slovanů.

V devátém století po Kristu osídlily území mezi Vislou a Dněprem kmeny Rusů, Drevljanů a spousta dalších. Ve stejné době však do severní Evropy pronikali švédští Varjagové, kteří při cestě k Černému moři ovládli opevněná hradiště Kyjev (na jihu) a Novgorod (na severu). V pověsti o vzniku Kyjevské Rusi hrají velkou roli dva muži: Rurik a Oleg. Při vpádu Rurik ovládl Novgorod a po jeho smrti se Olegovi podařilo porazit švédské velitele Askolda a Dira, kteří ovládali Kyjev. Po tomto úspěchu Oleg podřídil Kyjevu i okolní kmeny a dal tak vzniknout Kyjevské Rusi. Po Olegovi vládla jeho žena Olga, která sjednotila mnohé okolní ruské kmeny a centrem všeho dění se stal Kyjev.

Dalším velkým milníkem je rok 988, kdy kníže Vladimír přijal pravoslavné křesťanství, se kterým přišla i cyrilice. Největšího rozkvětu dosáhla Kyjevská Rus v 11. století za vlády Jaroslava Moudrého v 11. století. Pozvedl Kyjev, dal vystavět mnoho velkolepých staveb, Vydal také zákoník Jaroslavova pravda, která byla základem pro velký soubor zákonů ze 13. století s názvem Ruská pravda.

Kromě zákonů máme ale i jiné literární památky zvané byliny (to, co bylo), Nestorův letopis (pověst dávných let) či Slovo o pluku Igorově.

Ovšem netrvalo dlouho a ve 13. století došlo k rozpadu Kyjevské Rusi vpádem Tatarů. Jediný z menších knížectví v rámci Kyjevské Rusi, který si udržel samostatnost, byl Novgorod. Ale i přesto se celá Kyjevská Rus dostala pod nadvládu Tatarů, kteří je úplně izolovali od Evropy. Izolace od Evropy způsobila ruskou zaostalost, kterou se podařilo prolomit až za Petra Velikého.

JE LIBO ČOKOLÁDU? NEBO ROVNOU ZLATÝ KUPON?

Přemýšleli jste někdy nad tím, kdo vymyslel wonkův zlatý kupon? Nebo kde se vzal nápad obra, který rozdává dětem sny? Za všemi těmito nápady stojí romanopisec Roald Dahl. A i když jsme všichni plní vánočního cukroví, věřím, že na menší čokoládové dobrodružství je chuť vždycky!

Píše se rok 1943 a Roald Dahl vydává svou úplně první knížku „The Gremlins“. Celý příběh je založený na životě samotného autora, jelikož je o pilotovi RAF. A stejně jako kdysi Dahl i hlavní postava bojuje na straně Británie za to, aby válka skončila. Ale pozor, je to jedna z několika knih, kterou v českém jazyce ještě nenajdete!

Knížka, kterou si ale můžete přečíst i v češtině nese název „Jakub a obří broskev“ a sklídila mnohem větší úspěch. Příběh je plný fantasmie a jak je u autora obvyklé, hlavním motivem je nešťastný chlapec. Ten se díky kouzelnému dědečkovi dostane do obrovské broskve, kde si najde plno hmyzích kamarádů.

U jeho třetí knížky „Karlík a továrna na čokoládu“ se zastavíme o trochu déle, jelikož je snad nejznámější. Pro tento příběh si vzal inspiraci ze svých školních let. Do jeho školy totiž příležitostně posílala čokoládovna Cadbury krabice plných čokolád k otestování. Očividně chtěl vytvořit úplně novou čokoládu, za kterou by ho pochválil samotný pan Cadbury. Přiznejme si to, tento příběh zná snad každý z nás – chudý Karlík najde zlatý kupon a vydá se tak se svým dědečkem do Wonkovy továrny na čokoládu. Ať už ho znáte z filmového podání s Johnnym Deppem nebo z knížky samotné, je ve své podstatě jedno. Příběh je jen jeden a všichni z nás na jeho konci chtěli získat takový kupon a navštívit tak úžasnou továrnu.

Přemýšleli jste ale někdy nad tím, jak se pan Wonka stal panem Wonkou? Jak přišel k umpalumpům, jak začínal a kdo mu dodával největší podporu a motivaci? Na všechny tyto otázky najdete odpověď v novém filmu „Wonka“ s Timothéem Chalamantem v hlavní roli. V celém snímku tak můžeme pozorovat, jak se Willy Wonka mění z čokoládového šílence na obrovského snílka. Tato adaptace však nevychází z žádné přesné knížky a je příběhem jenom inspirovaná. Věřím, že film v lednu ještě zastihnete v kinech, ale mějte se na pozoru – když budete odcházet, bude vám hrát písnička umpalumpy ještě další tři dny v hlavě. Jestli chcete vědět budoucnost Karlíka a Wonky, sáhněte pak po knížce „Karlík a velký skleněný výtah“.

Mezi jeho další nejslavnější knihy patří „Obr Dobr“ anebo „Matylda“. A obě dvě mají také svá filmová zpracování, která najdete na Netflixu. Obra Dobra zde najdete z roku 2016 a přenesete se s ním a malou Sofií do světa obrů, ale také poznáte nová slova či nápoj šumlenka. Matyldu na Netflixu najdete hned ve dvou podobách. První je film z roku 1996 a druhá je muzikálové zpracování od samotného Netflixu. V obou případech však pozorujete příběh malé nadané holčičky, kterou všichni ignorují. A pokud už vás nebaví sedět jenom doma u obrazovky, můžete zajít také do Městského divadla, kde si s příběhem také hezky poradili.

Ať už se vydáte do světa čokolády, říše obrů nebo snad do školy slečny Kruťákové, věřím, že v sobě opět objevíte malé dítě. Příběhy v knihách jsou krásně ilustrované a nesou vždycky nějakou hlubší myšlenku. Na výběr máte nejen knihy, ale také filmová a divadelní zpracování! A nemusíte se bát, podstata všech příběhů se nezměnila ani v jedné adaptaci. Menší změny ve filmech samozřejmě najdete, tak jako snad u jakéhokoliv jiného zpracování, ale nejsou natolik podstatné, aby vám zkazily zážitek. Se kterým příběhem se vydáte na dobrodružství jako první, nechám jen na vás!

“NEJDŮLEŽITĚJŠÍ VE VZTAZÍCH VŠEHO DRUHU JE BÝT UPŘÍMNÝ, PŘIJÍMAT A NEODSUZOVAT DRUHÉ.”

O SPECIÁLNÍ PEDAGOGICE S VOJTOU SPONAREM

Milí čtenáři, první měsíc v roce je neodmyslitelně spjatý s mimořádně otravnou tradicí novoročních předsevzetí. Spočívá v tom, že se vás průměrně šest až deset lidí denně zeptá, jestli tyto pošetilé závazky uzavíráte, kolik jich máte letos, popřípadě jak se vám daří je plnit. Tímto způsobem svou budoucnost přeplníte spousty milníků, které, až je budete během roku míjet, vám budou neustále připomínat, že byste měli zabrat. Tak se pojďme s jedním takovým vypořádat – pro mnohé z vás je otázka volby vysoké školy horkým tématem, proto vám Inspireview tentokrát přináší rozhovor s naším absolventem Vojtou Sponarem, který před nedávnem ukončil studium speciální pedagogiky. Obor je to čím dál tím populárnější, proto doufáme, že vám rozhovor pomůže v té vaší volbě, abyste si mohli odškrtnout další splněné předsevzetí.

Co jsi studoval na Vejrostce, co na vysoké a co děláš teď?

Na Vejrostce jsem studoval šestiletou anglickou větev, na vysoké speciální pedagogiku, ještě v kombinaci s učitelstvím biologie (protože mi přišlo užitečné při výuce aplikovat to, co se naučím na SP), studium biologie jsem pak ale musel přerušit.

Ted' jako bakalář dělám vychovatele (to zní děsivě, ale vlastně se o děti jen starám a dělám jim program) a chtěl bych pokračovat na magistra, abych mohl pracovat individuálně nebo dělat poradenství.

Jak vzpomínáš na Vejrostku?

V dobrém 😊. Nejvíc asi na Interpretační seminář s paní profesorkou Hanáčkovou, který mě skvěle motivoval ke čtení, dále byla moc fajn jak normální výuka, tak i seminář biologie s paní profesorkou Šašinkovou. Vybavuje se mi taky pár intenzivních zážitků, třeba jak jsme jednou v chemii zapalovali hořčák, hodně to jiskřilo a on nám spadl na zem, to byla prostě geniální hodina ...

Podobné obory, které pracují s psychologií nebo s dětmi, jsou v poslední době čím dál populárnější. Čím si myslíš, že to je?

Příčinu toho trendu vidím v tom, jak se v posledních letech často otevírá problematika psychických problémů nejen u dětí. I když třeba studenti sami pomoc nepotřebují, je vidět, že je to zajímavá a že si jsou vědomi důležitosti té změny. Děti, o které je potřeba se starat tímto způsobem, stále přibývá, takže je dobře, že bude víc i psychologů a podobných povolání.

Mně osobně se na těchto profesích líbí taky to, že poskytují prostor pro kreativitu toho pracovníka, nemá skoro žádné “nalajnované” postupy, a tak je to víc naplňující. A taky jsou to žádaná a dobře placená místa, samozřejmě i to lidi motivuje.

ROZHOVOR O SPECIÁLNÍ PEDAGOGICE S VOJTOU SPONAREM

Co by mě jako studenta na střední mělo bavit, co by mi mělo jít, abych si řekla: jo, přesně tohle je pro mě, to chci dělat?

Překvapivě vás nemusí bavit jen přírodní vědy, jak se hodně studentů obává u psychologie, to tam proberete jen okrajově. Člověk by se neměl bát pracovat s lidmi, což se dá trochu natrénovat, třeba pokud jako předseda třídy vyřizujete všechno možné, když vedete nějaký kroužek atd. Obecně je ale dobré být všestranný, protože pracujete s různými lidmi. Čím víc věcí znáš, umíš, nebo se v nich aspoň trochu orientuješ, tím snazší je pro tebe navázat kontakt a naladit se na stejnou vlnu s různými typy lidí.

Jako svoji další specializaci sis vybral etopedii (obor zabývající se poruchami chování). Čím se liší od ostatních oblastí speciální pedagogiky nebo jiných podobných okruhů?

Největší rozdíl je podle mě v tom, že etopedie není tolik biologicky podmíněná, není tolik uchycená v exaktní vědě, řekněme. Srovnám to třeba s logopedií: tam prostě máte seznam svalů, které dělají různé věci, musí se rozpohybovat a něco je tam špatně s mluvidly. V etopedii řešíme problémy, které s fyzickou stránkou souvisí jen minimálně, místo toho musím pracovat s příběhem toho dítěte, s jeho rodinou, postoji a názory. Proto je tam taky téměř nemožné stanovit nějakou jednotnou metodiku, vše se musí řešit individuálně a vlastně nikdy nevíte, kam se dostanete.

Už jsi říkal, že neexistují žádné standardizované postupy, jak si přesně poradit s nějakým typem problémového chování. Jaký je tedy rozdíl mezi tím, co tě naučila škola a praxí? Jak moc při tom musíš improvizovat?

Člověk do těch struktur a zlomků návodů musí "přidat sám sebe" a především se snažit vypořádat, na co je třeba dítě citlivé, jak reaguje na různé věci a tomu pak přizpůsobit svoji komunikaci s ním. Ano, musí se hodně improvizovat.

Ve škole jsme se učili různé teorie, jak co působí na děti, co je většinou příčinou daného problému, ... ale to jsou jen kostry nějakých sesbíraných statistik a dohadů, samo o sobě to fungovat nemůže. Hraje tam dohromady tolik faktorů a proměnných, že vám zabere jen na úzkou skupinu lidí a ten zbytek zůstává nedorozšířený.

Jaká očekávání jsi měl, než jsi na školu přišel (ohledně toho, co tě naučí, jak tam bude probíhat výuka, praxe, co pak budeš moct dělat)? Splnila se nebo ne?

No, očekával jsem správně, že mě naučí lépe pracovat s dětmi se specifickými potřebami, ale myslel jsem, že nás naučí používat konkrétní metody a postupy – to se nestalo ani v rámci pozdější specializace, to mě překvapilo. Docela jsem se trefil, co se týče praxí – vždycky jsme obcházeli nějaká zařízení podle svého oboru a tam jsme se sbližovali a trávili čas s dětmi, to bylo fajn.

Jak velkou roli podle tebe hrají zkušenosti? Kde je dobré je nasbírat?

Veeelkou. Jedno moje oblíbené rčení říká, že ideální by bylo, kdyby mohl každý nastoupit do práce s padesáti lety zkušeností, ale to bychom se asi v reálném životě moc daleko nedostali.

Já jsem měl docela dost zkušeností s prací s dětmi, jezdil jsem jako vedoucí na tábory, 7 let jsem vedl jeden křesťanský dětský klub, předtím i Skaut ... Ale zjistil jsem, že práce s dětmi, na kterou jsem byl zvyklý z dřívější, se diametrálně liší od té méj aktuální. Tam jsou děti demotivované a je hrozně těžké je přimět, aby jakkoli spolupracovaly, to u těch předtím nebyl problém. Takže za mě je asi nejlepší nasbírat zkušenosti tou prací a praxí samotnou, můžete se třeba předem zajít podívat do takového prostředí, to se hodí.

ROZHOVOR O SPECIÁLNÍ PEDAGOGICE S VOJTOU SPONAREM

Používáš něco, co ses naučil, i ve vztazích mimo praxe?

Myslím, že škola mě naučila přemýšlet takřikajíc inkluzivně, prostě přijímat, neodsuzovat a mluvit tak, abych nikoho neurážel. Taky nemanipulovat a jednat s ostatními upřímně a narovinu. Všechny ty věci jsou moc důležité ve vztazích všeho druhu.

Studenti zvažující toto směřování kariéry se často bojí toho, že neunesou tíhu problémů, se kterými se jim lidi svěří. Myslíš, že je to pravda? Máš to tak ty?

To je hodně individuální, záleží hodně na emoční odolnosti. Já už jsem za ta léta vyslechl obrovské množství smutných příběhů, takže, když to řeknu hnusně, už jsem si zvykl a jen tak něco mě nerozhodí. To ale nijak neumenšuje moji lítost nad nimi a touhu nějak pomoci. Bez ohledu na to, kolikrát jsem už slyšel podobný příběh, se snažím pro každé dítě udělat maximum, aby mohlo být šťastné a spokojené.

A skončíme pozitivně: máš letos nějaké předsevzetí, něco z téhle oblasti, v čem by ses chtěl zlepšit?

Říkal jsem si, že bych se chtěl posunout v některých mimoškolních aktivitách, třeba ve vzdělávání lidí a rozšiřování povědomí o problematice duševního zdraví. Taky se zajímám o třeba o neuropsychologii a další taková odvětví, v těch bych se chtěl letos rozvíjet a zlepšit. Stojí to za to.

Je nějaká vždy platná zásada, myšlenka, která se ti osvědčila, a kterou často využíváš?

Asi být sám se sebou v pohodě a být pro děti čitelný. Víte, když máte připravený program na hodinu pro skupinu dětí, můžete v sobě dusit spoustu věcí a nikdo to na vás nepozná. Ale když s těmi dětmi trávíte celý den a staráte se o ně skoro jako rodič, je lepší se třeba i dětem svěřit a radši být pro ně transparentní než hrát si na dokonalého, protože tak dlouho nedokáže předstírat nikdo.

Taky je důležité mít toho člověka, se kterým pracujete, "na své straně". Nejdřív se s dítětem musíte skamarádit a porozumět mu, získat si jeho důvěru, abyste se mu mohli začít rýpat v životě. Když mu pak budete chtít něco poradit, nepřijme od vás radu, pokud vás považuje za nepřítele.

S jakým typem dětí pracuješ nejradši a jaký typ problémového chování je pro tebe naopak nejnáročnější na řešení?

Ideální by bylo, kdyby byly všechny děti extrémně ochotné a namotivované, ale to vždycky nejde. Nejradši mám proto děti, které mají nějaké koníčky, takže i když mají třeba problém se závislostmi, je tam vždy i něco jiného, o čem se s nimi dá normálně bavit, aniž byste riskovali na tenkém ledě.

Nejtěžší je pro mě a taky to nejvíc nesnáším, když se mi v jedné skupině sejde dítě-provokatér a dítě-výbušný typ, co neumí ovládat své emoce. Když pak provokatéři strategicky rozčilují to druhé dítě, aby se naštvalo a třeba něco rozbilo, je těžké je udržet na uzdě a zároveň vést kvalitní aktivitu pro ostatní.

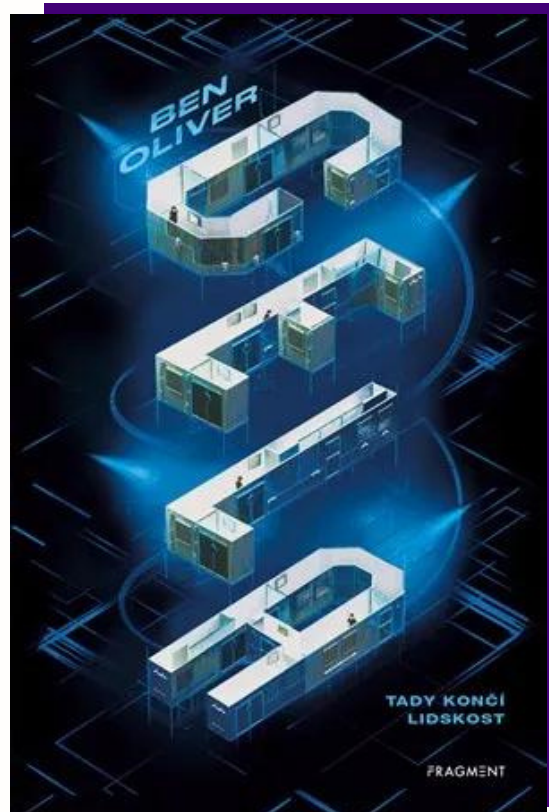
Vojtovi i čtenářům přejeme hodně štěstí do nového roku a mnoho dalších úspěchů ve studiu! A pokud vás zajímá speciální pedagogika, neváhejte a běžte za ní - vždyť kdo ví, kolik vděčných srdíček vám za to později poděkuje?

TADY KONČÍ LIDSKOST

V dnešním díle Vám trochu přiblížím první knihu ztrilogie dystopií jménem Cela od britského spisovatele Bena Olivera.

Děti žijící v jakémsi nefunkčním státě jsou zavřeny do věznice Loop, odkud si můžou být jisté, že už živý nevyjdou. Aby si o trochu prodloužily život, mohou nabídnout své tělo k experimentálnímu testování nových léků. Musí pak ale dále snášet život v unavující rutině. Každý den totiž fungují ve stejném řádu, ve stejné cele.

Hlavní postava Luka Kane takhle na smrt čeká už dva roky. Ale jednou se mu naskytne příležitost uprchnout a na hlavních chodbách Loopu se strhne šilenství. A je to horší. Luka a jeho kamarádi se postupně dozvídají, že venku mimo věznici řadí epidemie neznámé nemoci, kvůli které se lidé mění ve vraždicí monstra. A tak Luka řeší několik nezodpovězených otázek: Proč a kdo způsobil tuto epidemii? Je jeho rodina ještě naživu? A podaří se mu tento chaos zastavit?

Podle mého tahle kniha byla téměř bezchybná až na strašně otevřený konec. Teď si budu muset koupit další díl. Ale teď k dobrým věcem. Kniha byla opět velmi napínavá a čtivá a opět jsem ji přečetla tak za dva dny. Líbilo se mi, jak dobře bylo rozepsané prostředí ať už Loopu, nebo okolního světa mimo věznici. První třetina knihy byla trochu pozvolná, ale ve zbytku knihy se pak děly zvraty ráz naráz. Někdy jsem musela odložit knihu, abych to rozdýchala. Ze začátku jsem se trochu obávala, že jako ve skoro v každé knize tam autor zaplete i nějaký milostný příběh, což by se podle mého názoru moc nehodilo. Ale nakonec zde na milostnou zápletku moc nezbylo místo.

Celkově je to velmi napínavá dystopie a velice bych ji doporučila fanouškům Labyrintu nebo Hunger Games.

POMSTA AMERICKÝCH ŽIDŮ

Čauky, vybrala jsem nám film k recenzování

Super! Jakej?

Inglourious Basterds z roku 2009, jeden z mých oblíbených filmů.

Ok. Co od toho mám očekávat?

Tarantina.

???

Borec to napsal, režíroval a produkoval, takže je to takový... Tarantinovský

Dobrá vědět. Ale já myslela spíš dějově.

Jo takhle...

V několika kapitolách (ano, je to rozdělený na kapitoly) sledujeme tři hlavní postavy během druhé světové války: Hanse Landu, známého a zatraceně chytrého lovce židů, mladou židovku Shosannu, která mu utekla a teď žije pod falešnou identitou a samozřejmě Inglourious Basterds, elitní komando Amerických židů, kteří do Evropy přišli zabíjet.

Kolem třetí kapitoly se linky začnou proplétat a nakonec všechno vyvrcholí galavečerem v Paříži.

Počkej, pošlu ti trailer

To vypadá... Zajímavě.

Nezavrhuj to rovnou. Myslím, že se ti to bude líbit. Navíc si procvičíš němčinu :)

Tak to nemůže být na škodu.

Mrknu na to a pak dám vědět.

Dája: 8,5/10

Hned po dokoukání jsem psala Vendy zprávy typu: "Co to je, nemám slov." A neměla jsem. Někdy během třetí kapitoly se mi zavařil mozek, ale tak nějak v dobrém. Většinou mám spíš tendenci filmy hyperanalyzovat, ale tady by se mi to nepovedlo ani kdybych chtěla. Tak to u mě bývá s většinou Tarantinových filmů či snímků natočených podobným stylem – tak nějak vždycky skončím bezeslov.

Inglourious basterds je jeden z těch filmů. Chytře napsané: Co by, kdyby? zasazené do druhé světové války dokonale vyvažuje nadsázku a vážnost a skrz celý příběh se dá zasmát, ale i zadržovat dech. Odlišné příběhy, odlišné motivace, ale nakonec mají všichni vesměs stejný cíl. Zabít Führera. Kvůli pomstě, ukončení války nebo kvůli záchraně vlastního života. Příběh vás chytne a nepustí, dokud nebude po všem. A můžu vám slíbit, že to bude podívaná.

POMSTA AMERICKÝCH ŽIDŮ

Kromě scénáře bych chtěla vypíchnout i režii. Třeba záběr na štrůdl se šlehačkou, která se postupně svažuje na jednu stranu. Nebo oči, co prosvítají skrz mezery v podlaze... Taký si myslím, že jsem v životě neviděla umělečtější odcvrknutí cigarety. Film možná není vizuálně nějak revoluční, ale jsou to tyhle drobnosti, co na mě v dnešní době CGI nejvíc zapůsobí.

<https://www.imdb.com/title/tt0361748/>

Z filmu je cítit hodně práce a zájmu. Je to poutavý příběh, která by šel udělat jednoduše, ale na to byl pro všechny zúčastněné projekt až moc jedinečný. Scénář vznikl skoro 10 let, mluví se ve čtyřech různých jazycích a nešetřilo se ani na výpravě (kostýmy, kulisy atd.). Výsledkem je film, co jede jako na drátkách, až si skoro ani neuvědomíte dvou a půl hodinovou stopáž.

Upřímně nechápu, jak se mi povedlo film až do teď vůbec nezaregistrovat, ale po zhlédnutí jsem měla pocit, že jsem některé motivy z filmu už někde viděla... Po troše hledání jsem zjistila, že vánoční díl Simpsonů z roku 2010 věnuje referenci na Inglourious Basterds celý segment. Tarantinův snímek obdržel 8 nominací na Oscary a bývá pravidelně zařazován v žebříčcích nejlepších válečných filmů. Jeho otisk v popkultuře je nepopíratelný, a kdyby alespoň polovina světově úspěšných filmů byla podobně dobrá jako Inglourious Basterds, byla bych spokojená.

<https://i.pinimg.com/originals/f3/31/cb/f331cb8edf3ec288f470650b3653c813.png>

POMSTA AMERICKÝCH ŽIDŮ

Vendy: 10/10

Pokud se aspoň trochu zajímáte o kinematografii, jistě znáte Quentina Tarantina. A pokud jste o něm už tedy někdy slyšeli, určitě víte, že jeho filmy jsou docela netradiční. Jeden se ani trochu nepodobá druhému, přece mají něco společného. Nikdy nevíte, co od nich čekat, ale vždy si film nesmírně užijete. To stejné se dá říct i o snímku *Inglourious Basterds*.

Začněme od začátku. To, jak byl film postavený, se mi nesmírně líbilo. Nejprve totiž sledujeme, jak se příběhy postav odděleně rozvíjejí, než postupně graduji do ohromujícího konce, kde se všechny spojí. Myslím si, že to filmu dodává odlišnost a originalitu, kterou jsem u tolika filmů ještě neviděla. Spoustu lidí může taky odradit délka filmu. Má přece jen něco kolem dvou a půl hodin, což pro některé může znít šíleně. Přijde mi ale, že tím, že je film rozdělen na „kapitoly“, se nezdá tak zdlouhavý a uteče jako voda. Taky tomu dle mého názoru napomáhá dynamičnost scén, zábavný dialog a neustálá změna jazyků.

https://alternativemovieposters.com/portfolio_tags/inglourious-basterds/

<https://theasc.com/articles/inglourious-basterds-a-nazis-worst-nightmare>

Pestrost jazyků je asi hlavní věc, proč jsem si film tak zamilovala. Když jsem byla menší, a vlastně mi to zůstalo až doteď, vždy mi přišlo zvláštní, že dvě postavy, co byly ze stejné země nebo měly stejný mateřský jazyk, jím spolu nemluvily. Postupem času mi samozřejmě došlo, že se to dělá pro ulehčení práce všech, ale nikdy mi to nepřišlo přirozené. Proto tolik oceňuji, že jsou dialogy snímku ve správných jazycích. Němci spolu mluví německy a ve Francii se zase mluví francouzsky. Jinak by si postavy přece nerozuměly, ne?

POMSTA AMERICKÝCH ŽIDŮ

A když jsme u jazyků, ráda bych tu teď vychválila jednoho ze skvělých herců, a to Christopha Waltze. Bez něj by film možná ani nevznikl! Quentin Tarantino totiž hledal vhodného herce pro roli hlavního antagonisty Hanse Landy. Mazaný a chytrý plukovník SS a detektiv měl totiž ovládat čtyři jazyky – němčinu, angličtinu, francouzštinu a italštinu. Proto bylo tak důležité vybrat takového herce, který roli zvládne zahrát. Jenže ten ne a ne se najít a už to vypadalo, že film nedopadne. Naštěstí Tarantinovi padl do oka Christoph Waltz a díky za to! Je to úžasný herec a myslím si, že postavu ztvárnil dokonale. Za roli dostal dokonce i Oscara a osobně mi přijde, že to byl jeden z jeho nejlepších hereckých výkonů.

<https://fanfare.pub/why-hans-landa-from-inglourious-basterds-is-the-greatest-villain-81a2e2da64d5>

Jedna věc, co zbožňuji na filmech, jako je tenhle, je, že pokaždé, co se na něj znovu podívám, v něm najdu drobnosti, kterých jsem si předtím nevšimla. Ať už to je zvláštní chování některé z postav nebo fakta, která mě zaujmou natolik, že si o nich musím zjistit více. Myslím si, že až se na Inglourious Basterds podívám po sté, stejně najdu nějaký detail, který mi unikl.

Kdyby se diskutovalo o válečných filmech, určitě by vám byly doporučeny snímky jako Schindlerův seznam nebo Chlapec v pruhovaném pyžamu. Tyto filmy poukazují na to, jaká byla skutečně válka. Krutá, děsivá, neúprosná. Mají divákům otevřít oči a jsou to úžasné kousky, které by měl každý aspoň jednou vidět. Na druhou stranu si myslím, že by se nemělo zůstat jen u nich. Snímky jako Králíček Jojo nebo právě Inglourious Basterds jsou vtipné a trochu víc odlehčené než předchozí dva. Ale je to uděláno správně, tak aby se neubralo na vážnosti situace, ale taky aby divák neodcházel od filmu úplně traumatizovaný.

Podtrženo sečteno, myslím, že Tarantino vytvořil film, tak unikátní že na něj do smrti nezapomenu. Skvělý příběh, hvězdní herci, jejichž výkony vám vyrazí dech, vtipný scénář a úžasný soundtrack spolu dohromady tvoří nezapomenutelný zážitek. Film rozhodně řadím do svých top a určitě se k němu ráda vrátím s odstupem času, jen abych si připomněla, jak je bezvadný.

LETADLO NEBO HELIKOPTÉRA?

Vítáme vás u dalšího dílu naší rubriky „Co jsou zač?“. Jako první téma roku 2024 jsme zvolili technologii VTOL, která je známa snad všem milovníkům letectví.

VTOL (zkratka pro Vertical Take Off and Landing) je způsob, kterým určité typy letadel a helikoptér vzlétají a přistávají, jak název napovídá, vertikálně a snízkou či nulovou pravou rychlostí (tedy rychlostí vůči povrchu země).

První nákresy takovýchto strojů pocházejí z konce 15. století, zpod rukou Leonarda da Vinciho. Tehdy šlo o dřevěnou plošinu a otočný šroubovitý útvar zlátky umístěný kolmo na ni. V praxi by nebylo možné sestrojít podle onoho návrhu letuschopný stroj, avšak princip návrhu se ujal a všechny helikoptéry fungují už od prvního letu v roce 1907 právě na něm.

<https://www.blogbeforeflight.net/2022/03/marine-attack-squadron-214-transitions-to-f35b.html>

Když se ale přesuneme k letounům sepevnými křídly, musíme až do roku 1930, kdy si nápad na letadlo se schopností nechal patentovat Američan George Lehberger. Během druhé světové války jeho nápad zaujal leteckého konstruktéra Třetí říše Heinricha Focke. Ten sestrojil na základě lehbergerova nápadu model stíhacího konvertoplánu Focke-Achgelis Fa-269 i snákresy a parametry. Projekt se ale nikdy nedočkal realizace.

6 let po válce začali pro změnu američtí konstruktéři z firem Lockheed a Convair sjakousi soutěží o lepší VTOL letadlo. Obě firmy roku 1954 představily své výtvoř: Lockheed XFV „Salmon“ a Convair XFY „Pogo“. Letouny byly vybaveny motorem o výkonu přes 5000 koňských sil, aby byly schopné kolmého vzletu a následně i kolmého přistání. O podobné se dva roky na to pokusila firma Ryan s letounem Vertijet, který místo vrtulového motoru používal motor proudový, ale všechny tři uvedené typy skončily ve fázi testování.

LETADLO NEBO HELIKOPTÉRA?

Existují dva způsoby, jak dosáhnout schopnosti VTOL u letadel. První je vylepšit letadlo o naklápěcí otáčivé motory nebo trysky. Rotory se při vzletu otočí o 90° do roviny s letadlem. Tím letadlu dodají potřebný vztlak potřebný kvzletu. Následně se rotory či trysky otočí zpátky do původního stavu a pohání letadlo vpřed. Příkladem takového rotorového letounu je americký konvertoplán Bell V-22 Osprey a jako zástupce tryskových letounů můžeme uvést ruský Jakovlev Jak-141.

Další způsob je doplnit letoun o vektorované trysky, které nejsou schopny se otočit úplně o 90°, a tak letadlo potřebuje zhruba 450 m dlouhou pojezdovou dráhu. Přistát pak může úplně vertikálně. Tato schopnost se označuje zkratkou STOVL..

Stíhací a bojová letadla stou to dovedností, jako jsou např. starší model Hawker Siddeley Harrier nebo novější F-35B Lightning, se díky výhodě krátké pojezdové dráhy hojně využívají na letadlových lodích.

Letadlové lodě jsou velmi široké téma, a proto je podrobněji probereme v nějakém z následujících čísel. Pro toto číslo bychom vám rádi poděkovali za přečtení a určitě zase za měsíc na shledanou.

DETROIT BECOME HUMAN

Umělá inteligence se posledním rokem stala velmi populárním tématem. Ať už se jedná o chat GPT, nebo pokročilejší roboty, řeší se převážně, jak je využívat, zároveň jak se nenechat zneužít a zmást. Přemýšlíte nad tím, čeho bychom snad jednou mohli sumělou inteligencí dosáhnout? Dovolíme si Vám představit příběhovou hru, která možná není tak vzdálena realitě, jak si myslíte.

Detroit: become human je hra vyvinutá společností Quantic Dream. Vydána byla v květnu 2018 pro PlayStation 4 a na počítači byla dostupná už o rok později. Její příběh se odehrává právě v Detroitu, jak již název napovídá, kde lidé vlastní androidy speciálně utvořené a naprogramované pro jejich potřeby. Tito Androidi patří společnosti Cyberlife a poslední dobou se u nich vyskytuje menší problém. Nabývají totiž dojmu, že cítí emoce a jsou živý, což je vede k vzepření se svým pánům a působení problémů ve společnosti.

Vám je svěřen osud hned tří postav. Connora, androidního detektiva, který se snaží přijít na to, co vlastně způsobuje problém s androidy. Markuse, androida, který pečuje o starého malíře, dokud není nucen učinit osudové rozhodnutí, a Karu, nově zakoupenou androidku, pověřenou údělem opatrovat malou holčičku jménem Alice. Právě Vy rozhodujete, jak se bude jejich příběh utvářet.

Ve hře totiž můžete vybírat z několika možností, které pak rozvětvují celý příběh. Je tedy čistě na Vás, jestli androidi zničí lidstvo, najdou cestu, jak s námi koexistovat, nebo jestli lidstvo zničí je. Díky možnosti více konců a jiného průběhu se vyplatí hru aspoň jednou dokončit celou bez restartu a pak znovu, ale snově zvolenými možnostmi. Příběhy jsou rozhodně propracované až do konce, často se tedy stane, že jedno hloupé rozhodnutí vlastně ovlivní konec nejen jedné postavy, proto si své kroky dobře rozmyšlejte.

<https://www.quanticroam.com/en/detroit-become-human>

Realistický vzhled hry a specifické typy postav Vás opravdu dokážou vtáhnout do děje. Navíc pro vizuální stránce se hra spíše blíží velmi dlouhému filmu, který máte možnost režírovat podle sebe, tak si připravte popcorn a naskočte společně s námi na jízdu plnou napětí a emocí. Ze světa androidů zdar všem hráčům a hráčkám.

HAMILTON V PODÁNÍ GYBY

Milí čtenáři, vítajte zpátky u rubriky Hobby našeho GYBY, kde místo vás zkoušíme všemožné kroužky na naší škole. Tentokrát jsme se vydaly do školního dramatického kroužku, který vznikl poměrně nedávno. Tak do kostýmů a jde se zkoušet!

Je čtvrtek, právě odbila třetí a my míříme do učebny 105 na privilegovanou ochutnávku muzikálu Hamilton, který zde nacvičuje náš školní dramatický kroužek. A že muzikál neznáte? Nevadí! Pro nejlepší zážitek je ideální vydržet na konec školního roku, kdy budete i Vy mít šanci se na něj podívat.

Pohodlně usazené hned v první řadě jsme se rozkukávaly po třídě a natěšeně očekávaly, co se bude dít. Ještě, než se rozezněla první písnička, vzalo nám dech samotné rozezpívání. Opravdu jsme se cítily jako na profesionálním koncertu a to jsme ještě netušily, co přijde. Postupně se členové začali připravovat na své pozice a my měly možnost spatřit naši první ukázkou muzikálu v podobě písně Helpless, která se točí kolem našeho hlavního hrdiny, Alexandra Hamiltona (Naděžda Afanasyeva) a jeho vyvolené Elizy Schuyler (Vanda Černošek).

Všichni členové mají k dispozici scénáře ve formě PDF, ale zkouška už probíhala z paměti. Někteří herci sice chyběli a vždy se našel dočasný záskok nebo se jednoduše vedl monolog a jejich části se vynechali. Pokud jde o hlavní vedení, tak si členové více méně poradí sami, ale pod palcem to má především Terka Jurtíková. Samozřejmě vše probíhalo pod dohledem pana profesora Benjamina Juráně, který dopomáhal pouštěním ukázek originálu a nápomocnými radami.

Podle všeho jsou v plánu na finální hru i kostýmy a samozřejmě kulisy. Nám se naskytl pohled na zatím jen improvizované, ale nemůžeme se dočkat, co bude dál. Kromě písni se také pracně zkouší choreografie a ověřuje se, zda jsou všichni tam, kde mají být, právě k tomu napomáhá originální video.

Jestli vás zajímá divadlo a chtěli byste se přidat, máte ještě šanci! Dvě role nejsou obsazené (viz níže) a po domluvě budete vřele přivítáni. Pokud vás ale zajímá, jak to celé dopadne, запиšte si do kalendáře, že premiéra proběhne ke konci školního roku. Přesnější datum se dozvíte jistě s předstihem. My už se nemůžeme dočkat až celou hru uvidíme a všem studentům držíme palce, ať se muzikál vydaří tak, jak má!

Get to know the cast!

Alexander Hamilton – Naděžda Afanasyeva

Aaron Burr – Magda Barnatová

Eliza Schuyler – Vanda Černošek

Lafayette, Thomas Jefferson – Terezie Jurtíková

Hercules Mulligan, James Madison – Daniela Hoření

John Laurens, Phillip Hamilton – Táňa Barnatová

Angelica Schuyler – Šárka Skorkovská

Peggy Schuyler, Maria Reynolds – Marie Fillová

George Washington – Magdaléna Perůtková

King George III – Leo Zeman

Samuel Seabury, Charles Lee, George Eacker – Rei Otépků

Phillip Schuyler, James Reynolds, doctor – bez obsazení – možnost se ještě přidat!

DŮVĚŘUJ, ALE PROVĚŘUJ

I kvůli popularizaci psychologie se do společnosti dostalo spoustu mýtů a polopravd, které jsou v našich přesvědčeních zakořeněné. Najdeme je v časopisech, populárně naučných knihách, ale především na internetu. Spousta z nich může velmi ubližovat a ztěžovat život. Není možné pojmenovat nepravdy spojené s psychologií všechny, ale pokusila jsem se vybrat pár velmi častých.

Muži jsou z Marsu a ženy z Venuše, i co se mozku týče

I mezi odborníky dlouho přetrvávala myšlenka, že muž a žena mají odlišnou stavbu mozku, která vysvětluje lišící se chování. Tato představa se ale i po vyvrácení zachovala v přesvědčení společnosti a nadále má velký podíl na genderových stereotypch. Žádné biologické rozdíly mezi stavbou mozku ale neexistují. Jediný rozdíl můžeme najít ve velikosti. Mužský mozek je o trochu větší, stejně jako všechny ostatní orgány, které se přizpůsobují proporcím těla. Větší mozek ale neznamená výkonnější. Aktivita, struktura a rozvinutost je tedy stejná. Takže kde se berou rozdíly v chování? Odpovědí je, že jde o historicky a kulturně vytvořené stereotypy. Pokud patříte mezi takzvané neurosexisty a právě jsem vám narušila vaše přesvědčení, tak vás můžu potěšit alespoň jednou dobrou zprávou. Pokud nám medicína umožní transplantace mozku a vy ho z nějakého důvodu budete potřebovat, nemusíte čekat, až bude dostupný mužský nebo ženský. Mozek se totiž přizpůsobuje tělu, na které je napojen.

Využíváme jen deset procent našeho mozku

Zrození tohoto mýtu nalezneme již v roce 1936, kdy americký spisovatel do své knihy napsal, že průměrný člověk využívá jen desetinu mozkové kapacity. Bohužel si špatně vyložil poznatky psychologa Williama Jamese, který tvrdil, že nevyužíváme více než deset procent intelektuálního potenciálu. Tento omyl inspiroval Hollywood k filmům, kde je zbylých 90 % mozku využíváno pro nadlidské schopnosti, jako například předpovězení budoucnosti. Tohoto se chytli i různí kouči či léčitelé, kteří slibují rozšíření používané kapacity a Hollywoodem vymyšlené výhody taktéž. Jako důkaz nepravdivosti může být například závažnost mechanického nebo i organického poškození mozku. Kdybychom využívali jen desetinu a zbytek by nám kničemu nebyl, šance, že bude zasažená právě užitečná část by byla malá.

Hypnóza = ovládání lidí

V roce 1993 psycholožka Frances Rauscherová a její tým vyzkoumali, že při poslechu Mozarta došlo u 36 vysokoškoláků po dobu 15 minut ke zlepšení tzv. prostorověčasového chápání (změřeno testem součástí Stanford-Binetova testu inteligence). Výzkum byl sice zpochybňován a nedařilo se jej ověřit, což ale nevadilo jistému Donu Campbellovi, který výsledky upravil podle svých potřeb a založil na nich byznys. Kvůli němu tedy budoucí matky začaly poslouchat klasiku ve velkém a představovaly si, jak se IQ jejich dětí zvyšuje a zvyšuje. Pokud jste patřili mezi šťastlivce a narodili jste se v roce 1998 v Georgii, s sebou do peřinky v porodnici jste dostali i CD s nahrávkami klasické hudby.

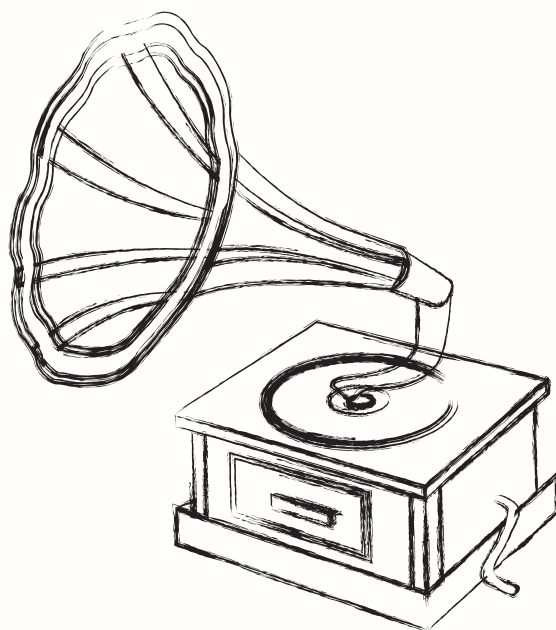
DŮVĚŘUJ, ALE PROVĚŘUJ

Podle písma poznáš člověka

I mezi odborníky dlouho přetrvávala myšlenka, že muž a žena mají odlišnou stavbu mozku, která vysvětluje lišící se chování. Tato představa se ale i po vyvrácení zachovala v přesvědčení společnosti a nadále má velký podíl na genderových stereotypch. Žádné biologické rozdíly mezi stavbou mozku ale neexistují. Jediný rozdíl můžeme najít ve velikosti. Mužský mozek je o trochu větší, stejně jako všechny ostatní orgány, které se přizpůsobují proporcím těla. Větší mozek ale neznamená výkonnější. Aktivita, struktura a rozvinutost je tedy stejná. Takže kde se berou rozdíly v chování? Odpovědí je, že jde o historicky a kulturně vytvořené stereotypy. Pokud patříte mezi takzvané neurosexisty a právě jsem vám narušila vaše přesvědčení, tak vás můžu potěšit alespoň jednou dobrou zprávou. Pokud nám medicína umožní transplantace mozku a vy ho z nějakého důvodu budete potřebovat, nemusíte čekat, až bude dostupný mužský nebo ženský. Mozek se totiž přizpůsobuje tělu, na které je napojen.

Mozartův efekt

V roce 1993 psycholožka Frances Rauscherová a její tým vyzkoumali, že při poslechu Mozarta došlo u 36 vysokoškoláků po dobu 15 minut ke zlepšení tzv. prostorověčasového chápání (změřeno testem součástí Stanford-Binetova testu inteligence). Výzkum byl sice zpochybňován a nedařilo se jej ověřit, což ale nevadilo jistému Donu Campbellovi, který výsledky upravil podle svých potřeb a založil na nich byznys. Kvůli němu tedy budoucí matky začaly poslouchat klasiku ve velkém a představovaly si, jak se IQ jejich dětí zvyšuje a zvyšuje. Pokud jste patřili mezi šťastlivce a narodili jste se v roce 1998 v Georgii, s sebou do peřinky v porodnici jste dostali i CD s nahrávkami klasické hudby.

Mýtů a polopravd v psychologii je mnohem více než pět zmíněných. Proto prosím mějte na paměti „důvěřuj, ale prověřuj“. Informace je ideální si vždy zkontrolovat pomocí nějakého uznávaného a odborného zdroje, i když to někdy není snadné.

ANTIDEPRESIVA POMÁHAJÍ PŘEKVAPIVĚ VELKÉMU MNOŽSTVÍ LIDÍ

Jistě jsme všichni slyšeli o nárůstu psychických problémů a onemocnění v posledních letech a údaje o vydávání psychiatrických léků nám to jen potvrzují - každoročně spotřeba léků v posledním pár letech rostla o 5 procent, v roce 2021 a 2022 až o 7 procent. **Za posledních 20 let se tak spotřeba přesněji antidepresiv a anxiolytik zvýšila šestinásobně.** (Anxiolytika jsou léky zmírňující úzkost.)

Antidepresiva, jedny z nejprodávanějších psychiatrických léků, se užívají k zmírnění příznaků deprese. Existuje jich několik druhů a ty jsou hlavně SSRI (selektivní inhibitory zpětného vychytávání serotoninu), MAOI (inhibitory monoaminooxidázy) a tricyklická antidepresiva. Tyto skupiny mají ještě podskupiny a podle toho se mohou lišit jak žádoucími účinky, tak i nežádoucími.

Nejčastěji se předepisují SSRI, jsou také nejnovější a dalo by se říct, že většinou žádoucí účinky převažují nad nežádoucími. Později v případě, že SSRI na pacienta nezabírají, může lékař předepsat tricyklická antidepresiva (nejstarší antidepresiva). Ta mohou být o něco silnější než SSRI, ale mohou mít více nežádoucích účinků. Údajně nejsilnější antidepresiva jsou MAOI.

Vedlejší/nežádoucí účinky antidepresiv se liší u každého člověka, někdo nemusí mít prakticky žádné, zatímco u jiného člověka z důvodu množství a závažnosti vedlejších účinků se antidepresiva vysadí a pacientovi může lékař předepsat jiná. Mezi nejčastější patří ztráta libida, sexuální dysfunkce, nevolnost (zpočátku, poté většinou mizí), závrať, bolesti hlavy, apatie, ztráta motivace, živé sny a noční můry, ortostatická hypotenze, sucho v ústech, přibírání na váze, změny činnosti srdce a rozostřené vidění.

Subjektivní zkušenosti s antidepresivy jejich uživatelů s různými životními podmínkami a biologickým věkem:

„Když jsem začal brát antidepresiva (Zoloft), měl jsem lehké halucinace (ale ty částečně souviseli s něčím jiným) a opravdu šílené sny, tak jsem to řekl doktorovi a vysadí mě.“

„Antidepresiva mi pomohla zvládat každodenní život a možná mi i trošičku pomohla s úzkostí, necítila jsem ji v okamžicích, kdy jsem ji předtím cítila. Ale měla jsem z nich živější sny. Taky jsem nedokázala brečet a breakdowny jsem prožívala tak, že jsem cítila jenom obrovskou prázdnotu místo dřívějšího smutku či vzteku, ale nemuselo to být zcela kvůli těm antidepresivům. Každopádně si zkus vybrat, co bys radši...“

„Řekl bych, že před antidepresivy jsem byl mnohem víc roztěkaný, nebyl jsem schopen udržet pozornost (například jsem občas sledoval víc seriálů zároveň a vždy po pár minutách překlíkával na ten další, protože jsem po pár minutách nebyl schopen nesoústředit se na negativní myšlenky). A neustále se mi vracely negativní myšlenky, nebyl jsem schopen absolutně ničeho. Všechno bylo problém - nulový sebevědomí, vůle, nálada neustále na dně. Od té doby, co beru antidepresiva, jsem stabilnější, celkově nálada o něco lepší a hlavně propady mám méně často. Dokážu se soustředit na věci, co mě baví, dřív byl problém i to.“

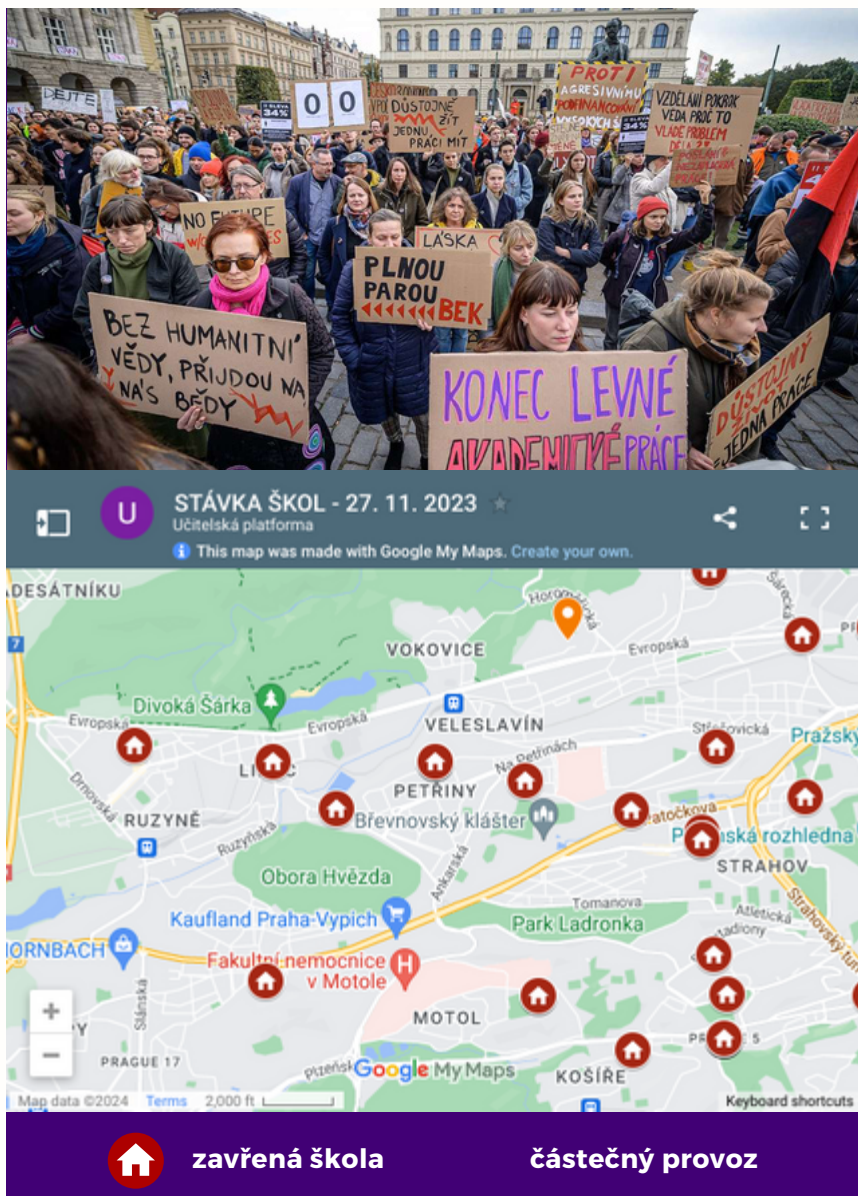
NEJVĚTŠÍ STÁVKA VE ŠKOLSTVÍ ZA POSLEDNÍCH 30 LET

Až přes tři čtvrtiny českých škol zůstalo v pondělí 27. listopadu zavřených kvůli plánované stávce. Tuto stávku vyhlásily školské odbory na protest proti chystaným změnám, které by měly zhoršit kvalitu výuky, ale také k vyjádření nespokojenosti s nízkými platy nepedagogických zaměstnanců. Co všechno k tomu vedlo, jak stávka probíhala a k čemu vedla se dozvíte v dnešním článku.

Celý problém se neskrýval v platech pedagogů, jak si mnozí občané mysleli. Odboráři a stávkující chtěli upozornit na velmi nízké platy nepedagogických zaměstnanců, do této skupiny můžeme zařadit kuchařky, školníky nebo uklízečky. Tato skupina má také svůj stálý tabulkový plat, ale pohybují se v nízkých platových třídách a vláda jim nechce přidat. Ba naopak, chtěla v těchto platech škrtat.

Druhý problém, který odborům vadil, byly škrtky v rozpočtu peněz v rámci výuky. Vláda chce totiž snížit tzv. PH max, což je limit počtu odučených hodin, které škole proplácí ministerstvo. V praxi by to znamenalo rušení půlených hodin, seminářů, ale také propouštění zaměstnanců. U nás by to tedy vypadalo tak, že bychom přišli o laboratorní cvičení z fyziky, biologie a chemie, předmaturitní a maturitní ročníky o své semináře a jazyky by se vyučovaly v plném počtu.

Do stávky se podle odborů aktivně zapojilo 7213 mateřských, základních a středních škol. Některé neotevřely vůbec, část z nich zrušila výuku a uspořádala náhradní program, někde zase nefungovaly školní jídelny. Některé však podpořily stávku jenom symbolicky, ať už podpisem petice či vytvořením samolepek. Studenti pak měli možnost jít protestovat i do Prahy.

Premiér Petr Fiala po ukončení stávky řekl, že vláda nemůže pod tlakem ustoupit od snahy o ozdravení veřejných financí, protože by tak ustoupili od dobré budoucnosti. Také zmínil, že i přes všechny změny, které školství čeká, se výuka nezhorší. Odbory na to mají však jiný názor a chtějí s vládou jednat. Ministr školství Bek jim poté slíbil projednání o navýšení financí na zasedání vlády.

TICHÁ POŠTA

Zeptali jsme se několik žáků na jejich názory o problémech českého školství a tohle je jejich pohled.

„Je to 250 let zastaralý systém s nefunkčním způsobem známkování - např. dějepis se nedá hodnotit stejně jako matematika. Začátek školy je většinou v 8:00, což je pro děti a dospívající o 3 hodiny dříve, než by měli vstávat. Člověk stráví zhruba 13 let (bez VŠ), jenom aby mohl normálně fungovat ve společnosti. To všechno způsobuje mladistvým deprese, závislosti na drogách nebo návykových látkách (nikotin, kofein, alkohol apod.), způsobující demotivaci pokračovat v životě - v Česku ročně spáchají sebevraždu až stovky studentů.“

„Mně nedává smysl systém celého světa. Celé dětství promarníš ve škole a zbytek života v práci. Mezitím ti je celou dobu jenom mizerně a staráš/bojíš se o neuvěřitelně zbytečné věci.“

„České školství je dle mého názoru z většiny zastaralé a nedostatečně využívá technologie, které by mohly přispět k lepší zkušenosti žáka i učitele. Pořád je nastavené zbytečné memorování spojené s přebytkem množstvím informací (které většinou sám učitel nemůže kvalitně vysvětlit). Žáci a studenti si následkem zapamatují absolutní minimum.“

„České školství je vůči dětem, hlavně na základních školách, hodně nevhodné. Je málo interaktivní výuky, a aby se ty děti něco naučily, musí být více půlených hodin, 25-35 dětí v jedné třídě se za 45 minut nic nenaučí a na každého se řada nedostane. Když školství bude dostávat méně a méně peněz, tak průměrné vzdělání v Česku začne upadat na základní. Hlavně systém „vstát - 7 hodin se učit - dojít domů - zase se učit“ je vyčerpávající a naprosto špatné. Zavedl bych slovní hodnocení místo známek, to dítě může být v budoucnosti vědec, který by mohl změnit svět, ale to se nestane, protože mu nešel dějepis. Známky by neměly rozhodovat, jestli se to dítě dostane na určitou školu nebo ne.“

„České školství je za mě rigidní a pomalu se adaptuje. I když ministerstvo školství navrhne změny, trvá neskutečně dlouho, než se projeví. Osobně jsem neskutečný odpůrce známkování 1-5, buď by se měla ta stupnice upravit nebo zavést slovní hodnocení. Také se na některý předměty úplně zapomíná (např. informatika) a jiné jsou zase zbytečně přetěžovány. Všeobecně by to chtělo upravit a modernizovat školní vzdělávací plán. Také je začínat v 7 nebo 8 hodin příliš brzo.“

FÉNIXOVA HÁDANKA

Jak dobře znáte své učitele? Fénix vám i do tohoto čísla přichystal krátký rozhovor s profesorem či profesorkou, vtom následujícím prozradí správné řešení. Pro všechny, kteří v minulém čísle hádali, je tady odpověď. Náš minulý rozhovor nám poskytla paní profesorka Hodinková! Uhodnete, kdo se za hádankou ukrývá dnes? Pro svůj typ hlasujte v odkazu pod hádankou.

Jaké bylo Vaše vysněné povolání, když jste byl/a menší?

Princ/ezna a zpěvák/čka, jednoznačně. Pak ještě nějakou chvíli knihovník/ce, ale moc jsem o tom jako dítě nepřemýšlel/a.

Jaká je Vaše oblíbená volnočasová aktivita?

Čtu a čtu, hlavně historické a psychologické romány. To je asi nejoblíbenější činnost, kterou trávím nejvíc volného času. Taký cvičím jógu a učím se španělsky. Když potřebuju něco nenáročného, koukám na nějaký seriál. Momentálně se snažím dokoukat Korunu.

Jaké jsou Vaše tři typické vlastnosti?

Když to vezmu pozitivně, tak dejme tomu: spolehlivý/á, empatický/á, přemýšlivý/á. A když přemýšlím, které vlastnosti mě nejspíše přivedou do problémů: líný/á, cholerický/á, upřímný/á.

Jaké je Vaše učitelské motto?

Vědomě asi žádné motto nemám. Prostě se snažím, aby se studenti něco naučili a aby je hodiny a celkově předmět bavil.

HÁDEJTE!

<https://forms.office.com/e/mp6n2e9Xzp>

Jaké předměty jste ve škole neměl/a rád/a?

Byl/a jsem od počátku dost vyhraněný/á, takže mě nikdy moc nebavila fyzika, chemie, biologie. A upřímně, ani mi moc nešly. Chápu nářky mnohých studentů nad těmito nelehkými předměty, trpěl/a jsem úplně stejně. Beru to ale jako neoddelitelnou součást všeobecného studia, které mě může potenciálně připravit na studium čehokoli. Velký nepřítel byl taky tělocvik, ale že by mě rodiče uvolňovali z tělocviku, to ani náhodou (smích).

Jakou nejhorší chybu podle Vás může student udělat?

Odkládat věci na poslední chvíli, prokrastinace je prokletí dnešních mladých lidí. Taky se moc upínat na školu – je lepší mít i jiné zájmy, ale tím nemyslím Instagram nebo YouTube, protože to je prokrastinace ve své nejčistší podobě... A u mě konkrétně může udělat chybu, když mi lže do očí nebo podvádí u testu. Důvěra už se mi pak hledá velmi těžko.

Jakému zvířeti se podle Vás nejvíce podobáte a proč?

Jednorozec, prostě nepopsatelné dobro (smích). Ne, já vážně nevím.

Jaký způsob učení byste doporučil/a svým studentům?

Jak už jsem říkal/a – neodkládat věci, připravovat se tak nějak průběžně a být v klidu a pohodě. A ne dělat matematiku v angličtině a češtinu v tělocviku, a valit povinnosti nekonečně před sebou jako břímě, kterého se nedá zbavit. To se mi osvědčilo ve studiu i v životě.

Tady jsou výsledky z minulé hádanky! Studenty a profesory, kteří hádanku uhádli, zařadíme do losování o malou cenu :) Z minulého čísla měla štěstí studentka Tatiana Zemanová, kterou prosíme, aby se nám ozvala na email redakcegyby@gmail.com. Všem ostatním moc děkujeme za účast! A příště hodně štěstí!

Téma

Kristýna Nečková

Kukátko

Kristýna Hošková

Naši předkové

Vanda Černošek
Naděžda Afanásyeva

Netflixový souboj

Kristýna Nečková

Inspireview

Ema Vránová

Recenze

Vendula Cvrkalová
Daniela Hoření
Julie Keřkovská

Co jsou zač?

Julie Keřkovská
Tomáš Dvořák

Pojďme si zahrát

Barbora Kouřilová

Myslím, tedy jsem

Zuzana Řezníčková

**Antidepresiva
pomáhají**

Andrea Suchá

Co se stalo

Kristýna Nečková

Hobby našeho GYBY

Kristýna Nečková
Barbora Kouřilová

**Fénixova
hádanka**

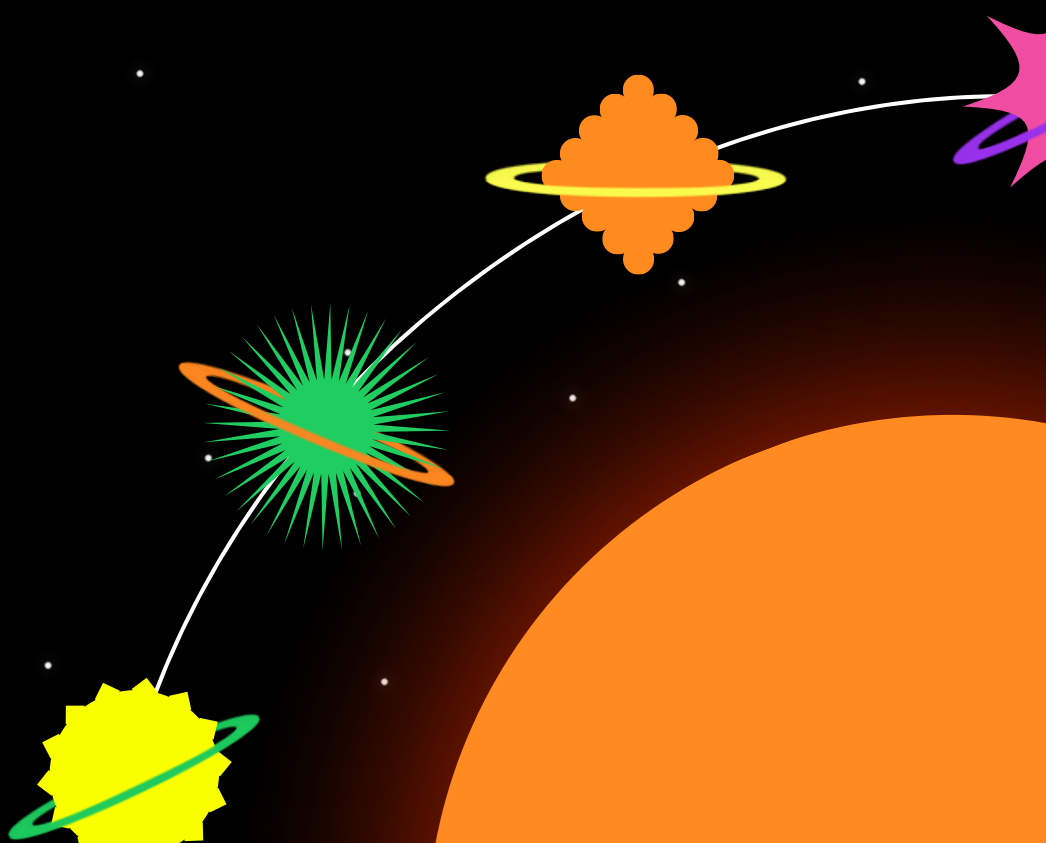
Eliška Pokojová

Grafika

Matouš Hobza
Teodor Politzer
Běla Zemanová
Vendula Cvrkalová

Ilustrace

Barbora Kouřilová
Tereza Tvarůžková
Daniela Hoření

Děkujeme za přečtení
- Redakce školního časopisu